Föstudagurinn 27. júní 1969 rann upp fagur og bjartur med vestan og nordvestan golu.
Vid hjönin erum stödd i Köpavogi - gistum á Kársnesbraut 99, hjá Hákoni syni okkar.
Frá kl. 10 - 4 sat ig 2 stjórnarfundi - Samsölu og Dr. B. F., háda í húsakinnum Samsölunnar.
Klukkan 7.30 söddegis stigum vid Kunnur og Hákon um bord í E/S „Esju" sem er ad leggja upp í hringferd um landid, og fer sudur og austur um.
Esja er gamalt skip, byggd , og er fjetta sidasta sumarid sem hún verdur í eigu Skipa-útgerdarinnar fyrir sala er rádin til Bermudaeyja og fer afhending vantanlega fram í seftember.
Skipid hefur farpagarými fyrir 148 farpaga.
Herbergin eru litil, en allt er prifalegt og fjessar hringferdir hafa notid vaxandi vinsolda - fjetta tekur 7 daga, hver ferd.
Klukkan 8 eru landfestar lyster og ferdin hefst.
Fagur út í Faxaflóann hamur safnast ad fjokuhnedrar sem fjéttast og verda ad smá skúrum.
Sjór mi heita sljettur og vegger skipid adeins á litilshátter undirölda. Gangkradi mun vera um 10 milur.
Höfum landsýn af Reykjanesskaganum, Kefleríkt Gardur, Gardskagaviti, Sandgerdi, Stafnes, Hafnir (mikil radarstöd frá hernum), Reykjanestá, og

Eldey. Allt er þetta halið nokkurri þoku móðu.
Við Eldey er fjöldi báta af ýmsum stordum,
sennilega við humarveiðar, og er mikið fuglager
í kring um suma þeirra, en þar mun vera á
ferðinni slöging aflans og hirðir fuglinn
úrganginn sem kastað er fyrir borð. Soldarlíf.
Förum til „kojs" á þessum slóðum, og er þá kl. 11³⁰.
Mér gengur illa að sofna og tek svefntöfen.

28. júní 1969 – Laugardagur
Kruna vakin kl. 4^{30} og erum þá komin að Surtsey, þessu náttúru undri, að eldur kom upp á 110 m dýpi og hlíður upp stórðar eyju með fjalli, sem nór 130 m hæð yfir sjó, ef eg men rétt. Skilst mér að fyrirhæri þetta skíri til fullnustu hvernig Vestmanna eyjar og fylgi eyjar þeirra hafa orðið til, en þær eru 24 km² samanlagt og 16 að tölu, þar af er Heimaey 16 km² (Surtsey meðtalin) upplýsing skipstjórn
– Vestan gola, smá skúrir fyrst, birti með morninum og sá til fjalla upp fyrir miðjar hlíðar.
Var enker skemtilegt að sigla í sljettum sjó upp að eyjunum, blámium í loftinu gerði grænalitinn á gróðurlyppi eyjanna svo unaðs fagrann. Fuglinn situr á hverri sillu og grastó, og súlan með unga sína mindar hvítar breiður eins og báið vori að breiða ull til þerris.
Bátar eru að veiðum hér og hver.
– Skipstjórinn er Stefán Nikulíssen frá Stokkseyri enker geðfeldur og vinsamlegur, biður hann okkur upp á Stjórnpall og fræðir okkur um hvað eina sem við spyrjum um og fyrir auga ber.
Kl. 5^{50} er sigt inn um hafnarmynnið. Morgunverðar kl. 7 og að honum loknum var farið í land og gengið upp í bæinn. Var statt að fara að náttúrugripasafn þeirra Eyjamanna, en merkast er þar safn lifandi

fiska í sjávarbúrum, sem hreinum sjó er stöðugt dælt í. Þorna eru þorskar, lúða, koli, ísa, langa, steinbítur, lax, urriði, bleikja, kuðungar, krabbar, rækjur og sjálfsagt fleira. Virtist þetta vera í nettúr legu umhverfi, en margt af því hafði hægt um sig. Þorskurinn var á stöðugu sundi, fram og aftur, spik feitur og sollegur. Elstu fiskarnir eru bánir að vera þarna í haldi um 3ja ára skeið.

„Best að ná þeim á handfæri" sagði safnvörður. Þarna, í safninu er svo fjöldi uppstoppaðra fiska, sumra fágætra, svo og fuglar margskonar. Selur. Er þetta framtak þeirra eyjamanna til fyrirmyndar. Mættu fleiri fara að dæmi þeirra (Hafnfirðingar eru byrjaðir)

– Náðum í leigubíl sem ók okkur um eyna, Herjólfsdalur, Skansinn og víðar. Á Skansinum eru elstu mannvirki staðarins, grjótgarðar, tradir, virki frá því eftir Tirkjarán. Þetta er utan við hafnarmynnið, og þarna er vatnsleiðslan frá landi tekin upp. Þarna er og sogsveitan tengd inn á eyna með loftlínu frá Heimakletti, en upp í hann er sjóstrengurinn tengdur.

– Nú ókum við til Vinslustöðvarinnar og hitti ég þar að tilvísun skipstjórans Erlin Gíslason bróður Sigurðar á Jaðri, en hann var sem

6-8 ára drengur med módur sinni ad sumarlagi
í Holti og sídar í Fjalli (fram adfermingu),
tveim árum yngri en eg.
Grímur var aflasoll skipstjóri hér í Eyjum á
beste tíma ævi sinnar.
Þarna hitti ég einnig Sighvat Bjarnason
forstjóra Vinslustödvarinnar, Stokksegringur
og aflakóngur hér um langt skeid.
Sighvatur baud strags í biltúr út á Skans
og vidar. Ég er ekki dómbær á hvad sem hann
sagdi um Hástein á Stokksegri - nýja bátinn og
hvá vontanlega Fróda einnig - „hann leist mér illa
á".
Sighvatur skiladi okkur á bryggju hvar sem
Rosja liggur. Þar var fyrir, á tali vid skipstjóra
Ingvar Gíslason frá Stokksegri, hálfbródir
Grímsi sem fyr getur, og baud hann okkur strags
upp í bil sinn og ók um þessar sömu stödir.
Ren þeim tókst ekki Sighvati né Ingvari
ad finna Jónas Jónsson frá Stokksegri, sem
mig langadi til ad sjá. Gaman ad hitta þessa ág. drengi.
- Farid er frá bryggju kl. 10 í fegursta vedri -
þó eru fjallatoppar huldir þoku. Hádegisverdur
kl. 11³⁰. Kvedur skipstjóri okkur ad sínu
matbordi, sem mér skilst ad gilda mini fyrir
ferdina. Med honum er kona hans

Nú er tekin stefna austur sunnan Bjarnarnyjar og uppundir Portland (Dyrhólaey) og sigt þar á milli höfðans og klettadrangs sem þar er litbe utar. Dásamlega fagurt hér um að litast. Þokan sem hér er ofar í fjöllunum og varpar skuggum yfir láglendið framkallar svo fagra liti, djúpan blámu og sterkgrænt þar sem gróðurtappið hylur landið.
„Hér er oft brim. En ég hef ekki oft verið hér í betra veðri" sagði skipstjóri.
Förum nú niður að sofa. Komum upp aftur við Ingólfshöfða. Breiðumerkurjökull, sem er afrensli og jaðar Vatnajökuls, skriður hér fram og virðist í góðum sjónanka að sjá nejög úfinn á köflum, enkum er áberandi skriðjökulshrun upp af jökulsárbrunni sem byggð var á síðasta ári og vel sér til hédan. Mun jökullinn þarna falla niður í lón það sem árin kémur úr og fremur er sjávarlón en stöðuvat því mér skilst að sjór renni þar inn á aðfalli
Veðrið er dásamlegt, sólskin og logn að kalla. Sér vel til fjalla, en erfitt að átta sig á bojum vegna þess hvað skipið er langt undan ströndinni. Svo reynist innig um Hornafjörð þó vel sjáist þar mikil hinsaþyrping - íbúar 764.
Förum framhjá Eystra-Horni kl. 10. þar á nesinu er mikil radarstöð frá hernum (setuliðinu) Förum að sofa.

Nánar um Vestmannaeyjar.
Ég kom hér hrívezis á árinu 1922 (febrúar og maí)
Ég átti hlút í bát „Ensk" med þórði Jónssyni, Ingimundi Bernhardssyni og Hálfdani Ólafssyni á Stóra-Hrauni.
Gunnar á Hellukoti var formadur og gerdum vid bátinn út á vertíd frá Ve. Fór ég út med bátnum í vertíder byrjun til ad semja um fiskasölu og adra ádstöda.
Vid vorum alslausir og áttum ekki annars kost en ad semja um sölu uppúr sjó sem mergir gerdu og þótti gott. Ég samdi vid Gunnar Ólafsson og co fyrir eina krónu á stykkid af þorski, sem þótti gód sala, en um veturinn verd mikil verdhækkun sem vid vitanlega töpudum af (uppú 2 kr.?) en eitthvad bætta þeir okkur upp-mig minnir 10 aura á st.
Um lokin fór ég aftur út til ad gera upp og sluppum vid vel, því bátusinn fiskadi einar 50 þúsundir sem þótti gódur afli. Uppúr þessu seldi ég minn hlut ~~og~~ í útgerdinni og slapp ómeiddur ad kalla.
– Mikil breyting hefur átt sér stad hér sídan, enkum í og vid Höfnina. Adal götur eru malbikadar, og óskup hefur verid byggt af nýjum húsum eftir stríd, þó gamalla húsa gæti töluvert. Umgengni er gód en heldur fanst mér þetta óskipulegt. Tbúar eru rám 5000 og gera þeir út kring um 80 stórra báta auk fjölda af trillum. Tap mikid fólk sem mikid leggur til þjódarbúsins. Stans þessi var of stuttur til ad geta nokkud áttad sig á hlutunum.

29. júní 1969 – Sunnudagur.

Austan stekkingugur, þoka og rigningar súld.
Sér lítid og ekkert til lands.
Í nótt er komid vid á Djúpavogi, Breiddalsvík, Stödvarfyrdi og Fáskrúdsfirdi. Höfdum vid lítid og ekkert af því ad seja.
Kl. 9.45 er legst ad bryggju á Reydarfirdi. Þar er farþegum gefin kostur á bílferd upp á Hérad (um Hallormsstad, innfyrir hagarfljót og út um hagarfljótsbrú ad Egilsstödum og þaden til Fáskrúdsfjardar, en þar bídur skipid eftir hópnum. Margir farþegenna, sem eru um fóru. Vid förum ekki í þessa ferd.
Hádegisverdur 11.30, farid frá bryggju kl. 12 og legst ad bryggju á Eskifirdi eftir tæpa eina klukkustund – Um klukkan ~~9~~ 9.30 var eimpípa þeitt nokkrum sinnum med stutta millibili. Sagdi skipstjóri vid matbordid um hádegid ad þá hefdi hann verid í sundinu innan vid Papey og sér í ratarnum fjölda smábáta á fiskiríi og ekki þorad annad en sigla med hægri ferd og gera sjómönnum advart med því ad þeita eimpípu.
Frá Eskifirdi er farid kl. 5, er vindur þá hægur, en ausandi rigning og tölverdur veltingur á skipinu vegna bár sem es afleiding af brolunni í morgun. Má engu mana ad glertuid haldiz kjurt á bordunum, en kona skipstjórans segir okkur ad þad sé rádid ad blegta borddukana

þegar veltingur er það mikill að glertauið fer að
renna til, og duzi það ekki til, eru á öllum borðum
hlíðarfjalir á hjörum, sem hægt er að krokja upp.
Stólar eru festir í gólfið með keðju. Er hún skrúfu-
hus þegar gott er, en þegar allt fer af stað er þetta
sett fast. Borðin eru föst í gólfinu.
Komið er til Nordfjarðar kl. 7⁵⁰ og er þá þurt að kalla
en viðvarandi þoka svo aðeins sést uppeftir
fjöllunum og hattar fyrir toppum þeirra viðog við.
Á Nordfyrði eru húsett syskini sem bodi voru
hjá okkur um lengri tíma þegar þau voru unglinga,
börn Eiríks á Helgastöðum (nú í Ásgerði Grímsnesi)
Að tilvísan skipstjóra náði ég í bílstjóra sem vissi
hvar Ólafur á heima og keirði hann okkur þar hin
Fengum við þar hinar ágotustu viðtokur og góð-
gerðir, en að því lokuu fylgtu þau hjónin og
töltir þeirra okkur til Endrúnar systur Ólafs.
Kinnig þar fengum við hinar ágotustu viðtokur
Var ánozjulegt að hitta þetta fólk og röda við
það. Sérstakleza er geðfeldur sonur Endrúnar sem
Eiríkur heitir, kennari við gagnfrœðaskóla hér á
Nordfirði, pitur um þrítugt. Bynir Ólafs tveir eru
á síldarbát sem er að veiðum í Nordursjó.
Á Nordfirði ber allt vott um velmegun. Ágotar
byggingar, malbikadar götur, listigerður, sundlaug
(útilaug upphitud) íþróttavöllur, skólar, bryggja
o. sv. frv. Farið kl. 11³⁰

30. juni 1969 – Mánudagur.
Nú má fara fljótt yfir sögu: því þokan byrgir oftast útsýni, en vindur er hægur (austan) og sjór má heita sljettur.
Í nótt var komið við á Mjóafirði og Seiðisfirði en engum stans að halla. Varð ég lítið og ekki var við þetta.
Á Borgarfirði var stansað smá stund og var þá sæmileg bjart svo vel sá til byggðarinnar Desjamýri, þorpið, Gistagerði þar sem kjarval ólst upp o.sv. frv. Og nú sá ég Dyrfjöll, en þau tvö skifti sem ég kom þorna landleiðina vorn þau þoku hulin.
Vopnafjörður kl. 10. Sæmileg bjart. Við kúkon forum í land Borinn stendur undir og í brekku og er þrifalegur. Áberandi mikið af gömlum stórum húsum, sumum í litli viðhaldi – steyptur kjallari, 2 hæðir, vatnhalla ris. Nýju húsin eru líka stór, en færa um einbílishús. Kirkjan lítil, vel um gengin. Grafreitur ett ekki við hana.
Komum í kaupfélagið – húsaskrokkar, sumar hillur tómar, mannfrekt? Föðurblanda kostar 533 kr.
Ætlaði að skoða mjólkurbúið. Allar hurðir lokaðar „Adgangur bannaður" og á einni þeirra var auglýst að innleggjendur sem komast vild inn í mjólkurbú irðu að snúa ser til mjólkurbússtjórs

Í kempfilezinu sá ez mjólk í plastpokum (hvítir) líkt og á Selfossi.
Farið kl. 12. Þokan byrjar strags alt útsýni.
Norðan hanganess var somileza bjart, og á Þórshöfn ágott – sá þar vel yfir all – lágur ás ofan við þorpið, vel húsað bæði við sjó og í byggð og höfnin virðist vera öruggy, a. m. k. fyrir venjuleza fiskibáta.
Talaði þarna við nokkra menn og spurði hvort þeir myndu ekki eftir Zóphóníssi Pétursyni, og þeir höldu svo vera, og þeim hjónum bíðum.
„Sýngur hann enn"? „Yndisleg rödd".
Þá spurði ég eftir hvort þeir þekktu Sæmund, þá gáfu sig fram eldri systkin (60?) frátleiði, og sagði konan „Hann ólst upp hjá okkur".
Allt þetta fólk lét vel af tíðarfarinu, en lítill afli í vor. Hiti vel út með sláttinum.
„Ætið þið gráblyppu þarna fyrir sunnan"?
„Allri hurt hér". Hogt að fá hana fyrir lítið sögðu þeir.
Ez kvaddi þetta fólk með ánoggju.
Farið kl. 6 og sást aldrei til lands.
Komið til Raufarhafnar kl. 8^{25}. Tók þar lóðs, ende ekki meira en 100 m skigni og fór minkandi – lítastig +6°. Gengum aðeins á land og virtist allt vera fremur deuðalegt. Farið 9^{20}.
Fórum að sofa og varð ekki var viðkomu á Kópaker.

1. júlí 1969 – Þriðjudagur.

Vaknaði við bryggju á Húsavík og sá ekkert hús fyrir þoku. Förum ekkert upp í bæinn – hefum vilst. Gefinn var kostur á bílferð um Dettifoss, Ásbyrgi, Mývatn, Akureyri – 12 tíma ferð. Hyggum þá. Ég steig niður á bryggju og taladi við menn. Láta vel af vorinu. Mokafli í ísunót og mjög stutt að fara. Farið af stað 9⁰⁵.

Þokunni lítti smámsaman þegar út í Flóann kom (Skjálfandi) og sigldi um Eyjafjörð í björtu veðri, sunnangolu og lent við bryggju á Akureyri kl. 13⁰⁰.

Tökum bíl á leigu (án bílstjóra) og ökum í rólegheitum fram Eyjafjörð að Möðruvöllum. Svolítið er byrjað að slá, spretta viða góð. Framkvæmdir engar, nema nokkur nýrokt.

Í hvöl vórum við heima hjá Jónasi Kristjánssyni mjólkurbússtjóra (gamall skóla bródir minn) Ánægjuleg stund.

Sennilega er Eyjafjörður jafn besta hérað landsins, og Akureyri – þvílíkir trjágarðar! Þetta er hverzi hægt annarstaðar. Þarna nýtus viðursæðar og heitra sumardaga langt um fram það sem gerist annarstaðar. Þá nýtur þess og að snjór liggur oftast yfir jörð að vetrarlagi og hlífir henni fyrir frosti – klakiaust fyrr en á Suðurlandi.

2. juli 1969 – miðvikudagur.

Hagvidri, rigning.

Samkomt umtali og áðtlun sem gerð var í gærkvöld kom Jónas Kristjánsson niður að skipi kl. 8.30 og tók okkur á bíl sinn og fór með okkur í hymnisför um bæinn. Fyrst var farið í hjötvinslustöðina, sem virðist búa við mjög rúmann húsakost og vélbúnað. Kostaði 35 miljónir fyrir tveimur árum „af sennum telin af stór, miðað við okkar þarfir" sagði Jónas. (Sóti fullnægt þörfum allra landsmanna sega samir) Hvað um það. Eg held að Sláturfélag Suðurlands gæti sitthvað lært þarna.

Eg spurði framkvæmdastjórann hvort honum irði nokkuð úr beinunum. „Já, já. Beinaverksmiðjan hér (fiskimjölsverksmiðja) tekur við þeim öllum, sýður þau undir þrístingi við rúmar 100°, sem tryggir að allir gerlar eru drepnir, nor jafnframt úr þeim allri fitu (sérstök skilvinla) og selur hana til sápugerðar, malar beinin (þar með allar loppir) og selur til fóðurblöndunarstöðvarinnar. Okkur var skilað 15.000 krónum á síðasta ári fyrir bein. Hér fer ekkert til óngtis."

Engin leið er fyrir mig að lýsa þessu nánar, en þetta var mjög fróðlegt.

Þá var farið í skipasmíðastöðina og gengið um alt, þar með um borð í nýtt strandferðaskip, sem

er í smíðum og nýlega var sett á flot. Verið er
að innrétta manna íbúðirnar og ríðum og
almennus útbúnaður ofan dekks er í undirbúningi
Skipin eru smíðuð inni, og er annað stormdferða-
skip af sömu gerð og stord þegar komið á stokkana.
Taldi ráðamaðus sá sem leiðbeindi okkur það
mjög hagkvæmt að fá þennig verkefni (fleira
en eitt skip af sömu gerð - hehtmörg) þrí hver
hlutus er fyrst teiknaðus og síðan smíðaður úr
tré, en síðan er járnið beigt og soðið þann eg að
fyrirmyndin úr tré komi út.
Er auð skilið að spernaður er að því að geta
notað þessar fyrirmyndir ofter en einusinni
„Okkus vantar mum" (smíði) sagði verkstjórinn
„þó fara smíðaðir úr landi".
„Getum smíðað 2500 lesta sip - upp í 3000 lestir
með litilli breytingu". (lengning á húsinu)
Þá var farið í Hekke, en þar eru framleidd
vinnuföt (40.000 st. á ári) gæruúlpur og umsfram
alt peysus til útflutnings.
Þarna sá ég hvernig vinnufötin eru sníðin. Efnina
er raðað á borð, 10-12 cm þykkur bunki, snið úr tré er
lagt á og krítað utanvið, síðan má segj að sög
sér notuð (rafhrúið áhald) og öll stykin eins,
skorin niður úr búnkanum.
Ekki eru tök á að lýsa þessu nánar.

Þá var farið að hundi, nautgripaaktar og sæðinger stöð þeirra Eyfyrðinganna, en Jónas hefur bókhald fyrir þetta. Það er Nautgripaaktarsamband Eyjafjarðar sem á stöðina og rekur. Keyptu þarna 70 ha lands, og eru sjáffumser nógir með heyskap. Beitilandið er helst til lítið. Þín ala upp tvo hvíta-hópa árlega (sitt undan hvoru nauti) 20 í hvorum og fá þannig samanburð. Samvinna við þorleifshot minni en æskilegt vori. Sumsan mann æskja lítið og ekkert hingað. Engin eftirspurn eftir sæði úr holdanauti.

Þá var farið í mjólkursamlagið, gengið þar um og skifst á skoðunum. Fullur helmingur sölu mjólkur fer út í 10 l umbúðum – allt, sem selt er út fyrir Akureyri. Eftir síðustu verðhækkun ber á samkeppni í sölu í 10 l umbúðum (verðmunur 30 ar á l)

Mjólkurbúið er gamalt og ber allan svip af því. Vorn byrjaðir á að byggja á öðrum stað, en fjármálaþróunin í landinu hefur stöðvað þá framhvæmd í bili. Vart verður við afbrýðissemi gagnvart Suðurlandi.

– Verið er að byggja nýja sútunarverksmiðju og á svæði því sem þeir fengu til umráða var fyrir bílaverkstæði í eigu KEA o. fl. og læur verksmiðjustjórn lætur sig ekki muna um það að byggja fyrir þá nýtt

verkstæðishús á ödrum stað, 1500 m², en
fer gamlahúsið og fellir það inn í nýju
byggingunna.
– Það er greinilegt að iðnaðarstofnanirna
á Akureyri eru aðal undirstaða lífsins
hér, fjárhagslega og atvinnulega séð, en
það eru samvinnufélögin KEA og SIS
sem aðallega standa að þessu.
– – Þá er þessari frásögu lokið og erum
við í mikilli þakkarskuld við Jónas
Kristjánsson fyrir opinská og hik-
lausa fyrirgreiðslu.
– Farið frá bryggja kl. 2³⁰.